5. Талпош В. С. Орнітофауна міста Тернополя. *Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє*. Тернопіль : «Економічна думка», 1998. С. 216–219.

УДК:598.2

ВИДОВИЙ СКЛАД ОРНІТОФАУНИ ЛАНДШАФТНОГО ЗАКАЗНИКА ДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ «ЗАМГЛАЙ»

Федун О. М., Осьмачко О. М., Граб С. М.

Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
E-mail: ficedula.f@gmail.com, osmachka.o@gmail.com

«Замглай» – ландшафтний заказник загально-державного значення в Україні, створений у 2000 р. Розташований у Ріпкинському районі Чернігівської області, неподалік від смт. Замглай та с. Ловинь. Це – комплекс боліт, заболочених лісів, лук, піщаних гряд та підвищень, а також обводнених кар'єрів – залишків діяльності Замглайського торфобрикетного заводу, площею 4 428 га [1].

Дослідження орнітофауни заказника проводили впродовж 2025-2026 років. Для обліку птахів використовували маршрутний метод з чіткими межами облікової смуги, з зупинками для визначення та фіксації видів [2]. На території колишніх торфокар'єрів обліки проводили на човні вздовж берегової лінії.

Загалом за період досліджень нами було зареєстровано 166 видів птахів, що становить 39,9% від загальної частки видів птахів фауни України, що відносяться до 44 родин – 73,3 % та об'єднані у 16 рядів – 76,1 %. До Червоної книги України відносяться 21 вид, що становить 21 % від загальної кількості рідкісних видів країни.

Найбільш численними рядами є Горобцеподібні (Passeriformes) – 75 видів, Сивкоподібні (Charadriiformes) – 22 види, Гусеподібні (Anseriformes) – 17 видів, Соколоподібні (Falconiformes) – 13 видів.

Гусеподібні (Anseriformes) включає в себе 17 видів, що об'єднані в одну родину Качкові (*Anatidae*): лебідь-шипун (*Cygnus olor*), крижень (*Anas platyrhynchos*), чирянка велика (*Anas querquedula*), чернь червоноголова (*Aythya ferina),* чернь чубата

(*Aythya fuligula*) є звичайними гніздовими видами. Гуска сіра (*Anser anser*), гуска білолоба (*Anser albifrons*), гуменник (*Anser fabalis*), чирянка мала (*Anas crecca*), свищ (*Anas penelope*), шилохвіст (*Anas acuta*), чернь морська (*Aythya marila*) та крех великий (*Mergus merganser*) – зазвичай зустрічаються на міграції. Три види занесені до ЧКУ нерозень (*Anas strepera*), чернь червонодзьоба (*Netta rufina*) та гоголь (*Bucephala clangula*). Широконіска (*Anas clypeata*) є рідкісним гніздовим видом на території заказника.

Ряд Соколоподібні (Falconiformes) представлений 13 видам, що входять до трьох родин. Це ряд в якому зафіксовано найбільше видів з ЧКУ– скопа (*Pandion haliaetus*), лунь лучний (*Circus pygargus*), лунь польовий (*Circus cyaneus*), змієїд (*Circaetus gallicus*), підорлик малий (*Aquila pomarina*) та орлан-білохвіст (*Haliaeetus albicilla).* Іноді фіксували гнізда осоїда (*Pernis apivorus*), яструба великого (*Accipiter gentilis*) та підсоколика великого (*Falco subbuteo*). Лунь очеретяний (*Circus aeruginosus*),яструб малий (*Accipiter nisus*), канюк звичайний (*Buteo buteo*) – звичайні гніздові види. Зимняк (*Buteo lagopus*) зустрічається виключно взимку.

Сивкоподібні (Charadriiformes) налічують 22 види,об'єднані у три родини. Рідкісні три види занесені до ЧКУ всі входять до складу родини Бекасові (Scolopacidae) – це коловодник ставковий (*Tringa stagnatilis*), баранець великий (*Gallinago media*) та кульон великий (*Numenius arquata*). Коловодник болотяний (*Tringa glareola*), коловодник великий (*Tringa nebularia*), брижач (*Philomachus pugnax*), побережник чорногрудий (*Calidris alpina*), баранець малий (*Lymnocryptes minimus*) зустрічалися в період міграції. Коловодник звичайний (*Tringa totanus*), баранець звичайний (*Gallinago gallinago*) – звичайні гніздові види та слуква (*Scolopax rusticola*) зустрічається на гніздування у невеликій кількості. Чайка (*Vanellus vanellus*) з родини Сивкові (*Charadriidae*) є звичайним гніздовий видом. Родина Мартинові (Laridae) представлена 7 видами. Мартин сивий (*Larus canus*) рідкісний гніздуючий вид на території заказника, мартин малий (Larus minutus) звичайний пролітний вид, крячок білокрилий (Chlidonias leucopterus) іноді гніздується. Решта, мартин

звичайний (*Larus ridibundus*), мартин жовтоногий (*Larus cachinnans*), крячок чорний (*Chlidonias niger*) та крячок річковий (*Sterna hirundo*) звичайні гніздові види.

Ряд Горобцеподібні (Passeriformes) містить 75 видів, що поєднані у 20 родин. Родина Кропив'янкові (*Sylviidae*) включає в себе 16 видів. Всі види гніздуються на території заказника. Один вид очеретянка прудка (*Acrocephalus paludicola*) занесена до ЧКУ. Родина Мухоловкові (*Muscicapidae*) має в своєму складі 14 гніздових видів. Родина В'юркові представлена 11 видами. В'юрок (*Fringilla montifringilla*), чиж (*Spinus spinus*), чечітка звичайна (*Acanthis flammea*) та снігур (*Pyrrhula pyrrhula)* прилітають виключно на зимівлю. Решта звичайні гніздові види.

Також на території заказника трапляються зафіксовані представники рядів: Гагароподібні (Gaviiformes) 1 вид, Пірникозоподібні (Podicipediformes) – 4 види, ЛелекоподібнІ (Ciconiiformes) – 7 видів, Куроподібні (Galliiformes) – 2 види, Журавлеподібні (Gruiformes) – 6 видів, Голубоподібні (Columbiformes) – 3 види, Зозулеподібні (Cuculiformes) – 1 вид, Совоподібні (Strigiformes) – 3 види, Дрімлюгоподібні (Caprimulgiformes) – 1 вид, Ракшеподібні (Coraciiformes) – 3 види, Одудоподібні (Upupiformes) – 1 вид, Дятлоподібні (Piciformes) – 6 видів.

Список літератури

1. Замглай (заказник). URL: https://uk.wikipedia.org/wiki (дата звернення: 01.05.2026).
2. Фесенко Г. В., Бокотей А. А. Птахи фауни України: польовий визначник. 2002. Київ: УТОП.